

पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका,
पिंपरी- ४११ ०१८
माहिती व तंत्रज्ञान विभाग,
मातंवि/१२/कावि/ ८२/२०१६
दिनांक: १७/३/२०१६

विषय : "स्वच्छ भारत अभियान" अंतर्गत "Theme Based Cleanliness" बाबत....

संदर्भ : १) नगर विकास मंत्रालय कडील दिनांक २८/०९/२०१५ रोजीचे परिपत्रक क्रमांक १५/३८/२०१५- एस. बी. एम
२) श्री. प्रवीण प्रकाश, भा.प्र.से, संयुक्त सचिव व मिशन निदेशक (एस.बी.एम), शहरी विकास मंत्रालय, भारत सरकार यांचेकडील अर्धशासकीय पत्र क्रमांक डीओ क्र. SB/SBM/28/2016 दिनांक १५/३/२०१६

परिपत्रक,

स्वच्छ भारत अभियान" अंतर्गत प्राप्त संदर्भीय ई-मेल क्र. १ व २ अन्वये "स्वच्छ भारत अभियान" चे "Theme Based Cleanliness" दिनांक १६/३/२०१६ ते ३१/३/२०१६ या कालावधीत "Old cities and main markets (गावठान क्षेत्र व मुख्य बाजारपेठ) " येथे विशेष स्वच्छता अभियान राबविणे बाबतचा तपशील व इतर महत्वाचे मार्गदर्शक तत्त्वे उपलब्ध करणेत आली आहे. सदर ई-मेल दिनांक १६/३/२०१६ रोजी माहिती व तंत्रज्ञान विभागाच्या ई-मेल आई-डी वरून आपल्याला फॉरवर्ड करणेत आलेले आहे. त्या अंतर्गत खालील बाबी नमुद करणेत आलेल्या आहेत:

- मुख्य बाजारपेठांमधील दुकानदार /विक्रेता संघटनांचे प्रतिनिधीं समवेत परिसर स्वच्छतेबाबत बैठक आयोजित करावी व तेथील स्वच्छतेच्या विषयी तक्रार असलेस त्यावर कार्यवाही करणे.
- मुख्य बाजारपेठांमधील दुकानदार /विक्रेतांमध्ये त्यांच्या स्वतः च्या कचरा व्यवस्थापन करणेबद्दल जागृती करणे. तसेच तेथे होणाऱ्या कचऱ्याचे योग्य वर्गीकरण करणे. (बायोडीग्रेडेबल कचरा, recyclable कचरा, ओला कचरा, सुका कचरा असे. त्याकरिता योग्य ठिकाणी स्वतंत्र कचरा पेटी ठेवणे करिता विशेष प्रयत्न करणे.)
- गावठान क्षेत्र व मुख्य बाजारपेठातील स्वच्छतेची तपासणी करावी तसेच तेथे स्वच्छतेच्या नियमांचे उल्लंघन होत नाही याची खात्री करणे.
- गावठान क्षेत्र व मुख्य बाजारपेठेत व आसपासचे भागात विशेष स्वच्छता अभियान राबविणेत यावे.
- गावठान क्षेत्र व मुख्य बाजारपेठेत सर्व शौचालय स्वच्छ व सुस्थितीत ठेवणेकामी विशेष प्रयत्न करावेत. त्या अंतर्गत शौचालयांमध्ये सर्व Toilet Seats, Urinals सुस्थितीत कार्यरत ठेवावे. तेथील नळ, फ्लश व जल:निसारण व्यवस्था सुस्थितीत असलेची खात्री करणे.
- भटकी कुत्रे/ जनावरांना मुख्य बाजारपेठेत व आसपासचे भागामध्ये आत येण्यास मज्जाव करणेकामी व्यवस्था करणे.
- आपले कार्याक्षेत्रात सदरचे स्वच्छतेचे सर्वोत्तम काम करणाऱ्या बाजारपेठांमधील दुकानदार /विक्रेतांना प्रमाणपत्र देणे / कौतुक करणे. तसेच सदरची बातमी स्थानिक वृत्तपत्रात व वृत्तवाहिनीत प्रसिद्ध होणेकामी विशेष प्रयत्न करावे.
- उदा. स्वच्छ चिकन/ मटण दुकान, स्वच्छ भोजनालय, स्वच्छ फुल-फलोत्पादन बाग इत्यादि.
- गावठान क्षेत्रात नागरिकांना स्वतः च्या कचरा व्यवस्थापन करणेबद्दल जागृती करणे. तसेच तेथे होणाऱ्या कचऱ्याचे योग्य वर्गीकरण करणे.

वरील स्वच्छतेच्या मोहिमे करिता मोहिमे आधी, मोहिमे दरम्यान व मोहिमे नंतर असे छायाचित्रण करून ते योग्य माहिती-तपशील सह स्वच्छ भारत अभियानाच्या <https://swachhbharat.mygov.in> या संकेतस्थळावर आपलेमार्फत अपलोड करावे, ट्विटर वर #MyCleanIndia hash tag वापरून अपलोड करावे किंवा फेसबुक वर Swachh Bharat Mission - Urban वर पोस्ट करणे. तसेच सदरची बातमी स्थानिक वृत्तपत्रात व वृत्तवाहिनीत प्रसिद्ध होणेकामी विशेष प्रयत्न करावे.

पिंपरी चिंचवड महानगरपालिकेतर्फे केंद्र शासनाचे स्वच्छ भारत अभियान (नागरी) राबविण्यात येत असून सदर अभियानांतर्गत पिंपरी चिंचवड शहराचे सर्वेक्षण झालेले असून सदर सर्वेक्षणात देशात ९वा क्रमांक व महाराष्ट्र राज्यात १ला क्रमांक आलेला आहे. सर्व क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांनी "स्वच्छ भारत अभियान" अंतर्गत "Theme Based Cleanliness" समाधानकारकरित्या हाती घेणेचे दृष्टीने आपण आवश्यक ती दक्षता घ्यावी आपल्या नेतृत्व व मार्गदर्शनाखाली आपले महानगरपालिकेतील सर्व विभाग व क्षेत्रीय कार्यालयांनी उत्तम कामगिरी करावी.

तसेच, स्वच्छ भारत अभियानाच्या धर्तीवर स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी) अंतर्गत सर्व क्षेत्रीय अधिकारी व विभाग प्रमुखांनी सह आयुक्त तथा शहर अभियान संचालक यांचेशी आपआपसांत समन्वय साधून तसेच आरोग्य कार्यकारी अधिकारी, आरोग्य विभाग यांनी प्रत्यक्ष स्थळ पहाणी करून स्वच्छतेचे कामकाज पूर्ण करून घ्यावे. त्यानुसार, "स्वच्छ भारत अभियान" अंतर्गत "Old cities and main markets (गावठान क्षेत्र व मुख्य बाजारपेठ) " येथे विशेष स्वच्छता अभियान" प्रभावीपणे राबविणेत यावे व शासनाने मागविलेले अहवाल वेळेत पाठविणेची दक्षता घ्यावी.

आयुक्त
पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका
पिंपरी- ४११ ०१८

प्रति,

- १) सह आयुक्त तथा शहर अभियान संचालक
- २) क्षेत्रीय अधिकारी (सर्व)

महापालिकेतील सर्व विभागात वरील "Theme Based Cleanliness" हाती घेणेत यावे तसेच स्वच्छता कार्यक्रमाची योग्य नोंद ठेवणेत यावी. त्या बाबतचा अहवाल संबंधित क्षेत्रीय कार्यालय, सह आयुक्त तथा शहर अभियान संचालक व माहिती व तंत्रज्ञान विभागाकडे hard copy व soft copy (Microsoft Word File) स्वरूपात पाठविणेची दक्षता घ्यावी व त्याचे संपूर्ण रेकॉर्ड आपले विभागात तपासणी करिता उपलब्ध ठेवावा.

- ३) आरोग्य कार्यकारी अधिकारी, आरोग्य विभाग

- ४) सहा. आयुक्त, माहिती व जन संपर्क विभाग

पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका

पिंपरी- ४११ ०१८

No. 15/38/2015-SBM
Government of India
Ministry of Urban Development

Nirman Bhawan, New Delhi
Dated ^{28th} September, 2015

Circular

Sub: Theme based Cleanliness Drive as part of Swachh Bharat Mission– reg.

On 02nd October 2014, the nation took a pledge to make our country Open Defecation Free and Clean by 02nd October, 2019. For Urban India, achieving this goal will require construction of 1 crore household toilets, 5 lakh community/public toilets seats, 100% modern and scientific management of solid waste in all 4,041 cities in our country. In the last one year, against the target to construct 25 lakh household toilets by 31st August, 2015, over 4.85 lakhs have already been constructed and construction for 12 lakh toilets is currently in progress.

2. As the mission completes its Year One, it is necessary to review the progress made so far, acknowledge the efforts undertaken by the Municipal bodies and citizens towards a Clean India and reinforce our commitment to the rest of the mission, an **intensive National Cleanliness Campaign is being undertaken beginning 11th October 2015 across the nation.** In addition to celebrating this important milestone, the campaign will also help intensify the 'Jan Andolan' with increased awareness and higher participation from all sections of the society.

3. To ensure a continuous engagement and higher awareness among the citizens, a participatory approach to implementation of the Swachh Bharat Mission is essential. **One such approach is theme-based Cleanliness drives on regular intervals,** which not only keeps the mission refreshed but also allows specific challenges and opportunities to be addressed, which are specific to an area or industry. Hence, theme-based cleanliness drives will be conducted. In the first phase of this thematic intervention, the Sardar Patel United clean India drive will be held from 11th – 31st October. Subsequently, every 15 days, other theme-based interventions will be held, targeting core city spaces and areas. Depending upon the specific theme, relevant government departments and entities will be engaged to facilitate the conduct of the drives and participation by relevant stakeholders.

4. Following themes have been identified for consideration:

#	Areas / Theme	Stakeholders	Dates
1	Sardar Patel United clean India drive (Railways Stations, Metro Stations, Bus stands & stops, Auto/ Taxi stands, & Airports)	M/o Road Transport and Highways, M/o Railways, M/o Civil Aviation, AAI	11 th – 31 st Oct
2	Education Institutions (Schools, Colleges, Public Libraries, Anganwadis)	M/o HRD	1 st Nov – 15 th Nov
3	Agriculture Mandis, Vegetable and Grain Markets	M/o Agriculture	16 th Nov – 30 th Nov
4	Religious Places, Tourism and Heritage sites (and surrounding areas)	M/o Tourism, M/o UD, Department of Urban Development	1 st Dec – 15 th Dec
5	RWAs	Municipal Corporations	16 th Dec – 31 st Dec
6	Underpasses, Areas under Flyovers and Main Roads	M/o Road Transport and Highways	1 st Jan – 15 th Jan
7	Cantonment boards	M/o Defence	16 th Jan – 31 st Jan
8	Water Bodies (Areas surrounding lakes, riverfronts, beaches, ghats, waterways), Recreation Parks, Play Areas, Rest Areas & other Landscapes (linked to public gatherings)	Department of Urban Development	1 st Feb – 15 th Feb
9	Hospitals and Health Centers/ Institutions	M/o Health	15 th Feb – 28 th Feb
10	Government Offices/ Buildings and other Public Institutions	All Offices	28 th Feb – 15 th Mar
* 11 ✓	Old cities and main markets	Municipal Corporations	15 th Mar – 31 st Mar

5. Concerned Ministries & departments will develop the relevant parameters to effectively monitor the drive's progress and evaluate the outcome of the initiatives undertaken. The concerned Ministries and departments will share the report on the parameters, outcomes and rating of the institutions with the Swachh Bharat Mission Directorate.

Old cities and main markets

- (i) Visit all major markets in old city and evaluate their existing waste disposal mechanism.
- (ii) Mission-Mode repair/replacement of all public toilets, urinals & garbage in the markets and public places (including all components, toilets, fixtures, light equipment, doors, etc.).
- (iii) Install huge garbage bins in main markets and all public places, and instruct all sellers to dump the waste only in those bins.
- (iv) Facilitate proper transportation mechanism for the waste collected here to central collection centers or treatment plants (since the waste collected here is in huge quantities).
- (v) Educate and create awareness amongst the people coming to markets (both buyers and sellers) by organizing nukkad nataks, street-plays, displaying posters etc regarding cleanliness.
- (vi) Collection and transportation of waste can be multiple times a day, as per the local need.

PRAVEEN PRAKASH, IAS
Joint Secretary & Mission Director (SBM)
GOVERNMENT OF INDIA
MINISTRY OF URBAN DEVELOPMENT

प्रवीण प्रकाश, आई.ए.एस.
संयुक्त सचिव एवं मिशन निदेशक (एस बी एम)
भारत सरकार
शहरी विकास मंत्रालय

D.O. SB / SBM / 28 / 2016

Date: 15th March 2016

Dear Sir / Madam,

Re: Special cleanliness drive in old cities and main markets

As you are aware, for the upcoming fortnight (16th - 31st March 2016), special thematic drives will be focusing on **Old cities and main markets**.

I request you to please plan ahead for these drives, with some suggested activities given below:

- Conduct meetings with all main market associations regarding maintenance of cleanliness in the market areas (including making available functional public toilets, sufficient garbage bins separately for wet and dry waste, etc at the market places)
- Conduct awareness drives to educate shopkeepers about managing their own waste, including solid and liquid resource management at local levels.
- Conduct awareness drives among local residents in old city areas on waste segregation techniques, as well as solid and liquid resource management.
- Announce category-wise awards for bulk waste generators (e.g. cleanest chicken and mutton shops, cleanest poultry farms, cleanest orchards, cleanest parks and horticulture gardens, cleanest restaurant / eatery, etc). The awards may be announced at the end of the drive and given wide publicity in your local media, in both newspapers and TV channels.

We look forward to your help and support in making this mission a success.

Yours sincerely,

(Praveen Prakash)

All Municipal Commissioners / All State Mission directors (SBM)
c.c. Dy Secretary (SBM - MS) / JA-CPHEEO, MoUD